

Endringer i kompensasjonsordningen

Torstein Løken Ødegård
Associate

Regjeringen har besluttet å forlenge tilskuddsordningen for foretak med stort omsetningsfall ("**Kompensasjonsordningen**"), slik at den nå også gjelder for november og desember 2021, samt januar og februar 2022. Søkere kan få utbetalt midler om kun få dager. Dette er naturligvis gode nyheter for foretak som har opplevd stort omsetningsfall som følge av den siste nedstengningen. Søkere bør imidlertid merke seg at det er gjort noen endringer i vilkårene for å motta tilskudd. I tillegg er det innført regler om tilbakebetaling av mottatt støtte. I det følgende skal vi oppsummere de viktigste endringene.

Generelt om kompensasjonsordningen

Kompensasjonsordningens formål er å hjelpe foretak som har hatt stor omsetningsnedgang ved å gi støtte til dekning av dets faste uunngåelige kostnader. På denne måten er målet å hindre at ellers levedyktige bedrifter går konkurs som følge av virusutbruddet og myndighetenes tiltak.

Hvor mye støtte som innvilges vil avhenge av størrelsen på foretakets omsetningsfall og på dets faste, uunngåelige kostnader. Omsetningsfallet avgjøres ved å sammenligne foretakets omsetning i perioden det søkes støtte for, med omsetningen for samme periode i 2019.

Endringer i vilkårene for å motta tilskudd

Tilskuddsperioder på én måned

Siden september 2020 har Kompensasjonsordningen vært bygd opp slik at man har søkt om tilskudd for to måneder av gangen. Man har da sammenlignet omsetningsnedgangen for den aktuelle tomånedersperioden med samme periode i 2019. Det er nå besluttet å innføre tilskuddsperioder på én måned, altså slik at man søker om tilskudd per måned. Endringen må sees i sammenheng med at november var en måned med få restriksjoner.

Mange foretak ville derfor ikke hatt tilstrekkelig stort omsetningsfall for å komme inn under ordningen hvis man beregner omsetningsfallet for november og desember samlet. Endringen vil således gjøre det mulig for et foretak å få tilskudd for desember, selv om det hadde tilnærmet normal omsetning i november.

Endret krav til omsetningsnedgang

Det sentrale kriteriet for å motta tilskudd under kompensasjonsordningen er at foretaket kan vise til en omsetningsnedgang som hovedsakelig skyldes koronapandemien. Opprinnelig gjaldt det et krav om omsetningsfall på 30% per tilskuddsperiode for å være omfattet av ordningen, før dette så ble justert til 40 % for tilskuddsperioden september-oktober 2020. Kravet justeres nå tilbake, slik at foretak med omsetningsfall på 30 % per tilskuddsperiode igjen er omfattet av ordningen.

Makstaket for tilskudd er redusert

Kompensasjonsordningen er i hovedsak utformet for å hjelpe små og mellomstore virksomheter. For å målrette ordningen i større grad er makstaket for tilskudd blitt redusert fra 20 millioner kroner. I tråd med at tilskuddsperiodene endres til perioder på én måned vil det nå gjelde et makstak per måned per foretak på 4 millioner kroner for november 2021 og februar 2022, samt på 7,5 millioner kroner for desember 2021 og januar 2022.

Det kumulative makstaket økes

Europakommisjonens midlertidige retningslinjer avsnitt 3.12 setter grenser for hvor mye tilskuddsmidler et foretak eller konsern samlet kan motta fra og med mars 2021. Opprinnelig var grensen satt til 100 millioner kroner, men i november 2021 vedtok Europakommisjonen å øke det kumulative taket med 2 millioner euro, som ca. tilsvarer 20 millioner kroner. Endringen medfører at det kumulative makstaket økes til 120 millioner kroner.

Ny sats for dekning av rentekostnader

I tråd med at tilskuddsperiodene nå er på én måned, er ordningen med dekning av rentekostnader endret. For tilskuddsperiode på to måneder har man kunnet regne rentekostnader som fast, uungåelige kostnader opptil 1,5 prosent av lånebeløpet for det aktuelle lånet per den første dagen i tilskuddsperioden. Tilsvarende vil det nå være rentekostnad opptil 0,75 prosent av lånebeløpet som kan regnes som fast, uungåelig kostnad per tilskuddsperiode.

Innføring av vilkår for å få beholde tilskudd

Det er nå innført regler som innebærer at myndighetene i visse tilfeller kan kreve tilskuddet tilbakebetalt. Dette gjelder dersom foretaket går med overskudd i tilskuddsåret, eller dersom foretaket foretar utdelinger og lignende disposisjoner.

Reglene omfatter kun tilskudd mottatt fra og med november 2021, og påvirker altså ikke retten til å beholde tilskudd mottatt for foregående tilskuddsperioder.

Tilbakebetalingsplikt ved overskudd

Foretak som mottar tilskudd, vil være pliktig å tilbakebetale tilskuddet hvis foretaket går med overskudd på minst kr 50 000 i tilskuddsåret. Med overskudd menes regnskapsmessig overskudd, det vil si ordinært resultat før skatt. Overskuddet skal beregnes ut fra det enkelte foretaket, uavhengig av om det inngår i konsern. Inntekt fra konsernbidrag skal inkluderes ved overskuddsberegningen.

Dersom foretaket går med overskudd i 2021 er det tilskudd for november og desember 2021 som skal tilbakebetales. Tilskuddet for november og desember 2021 skal altså benyttes i beregningen av overskudd for 2021, enda det vil bli utbetalt, periodisert og inntektsført i 2022. Tilskuddet for januar og februar 2022 skal tilbakebetales hvis foretaket går med overskudd i 2022. Det bør presiseres at beregningen skal gjøres på bakgrunn av foretakets regnskapsår, slik at beregningen blir noe annerledes for foretak som benytter seg av avvikende regnskapsår.

Innføringen av en regel om tilbakebetaling ved overskudd skal sørge for at kompensasjonsordningen kun bidrar til å dekke tap i foretaket. Derfor vil tilbakebetalingsplikten kun gjelde den del av tilskuddet som bidrar til at foretaket går med overskudd. Dersom foretaket går med et overskudd i 2021 som er høyere enn tilskuddet som er mottatt for november og/eller desember 2021, skal hele tilskuddet tilbakebetales. Men hvis overskuddet er lavere enn tilskuddet som er mottatt, er det kun overskuddet som skal tilbakebetales. Tilsvarende gjelder for tilskudd mottatt for januar og/eller februar 2022 dersom foretaket går med overskudd i 2022

Det er viktig å merke seg at regelen ikke vil være til hinder for selve utbetalingen av tilskudd. Et foretak kan derfor få utbetalt kompensasjonsmidler og således bli tilført likviditet i en vanskelig periode, selv om det kan medføre at foretaket går med overskudd. Dersom det senere, f. eks ved ferdigstillingen av årsregnskapet, viser seg at foretaket faktisk går med overskudd i regnskapsåret, vil det imidlertid utløse en tilbakebetalingsplikt.

Regelen er tillitsbasert, slik at det er foretaket som selv er ansvarlig for at tilbakebetaling skjer. Det vil imidlertid bli ført en viss kontroll med etterlevelsen, og unnlatelse av tilbakebetaling kan medføre overtredelsesgebyr.

Tilbakebetalingsplikt ved utdelinger (disposisjoner som krever fri egenkapital)

Tilskudd etter kompensasjonsordningen skal komme det søkende foretaket til gode, og ikke dets eiere eller andre foretak i samme konsern. Derfor er det innført regler som medfører en tilbakebetalingsplikt i visse tilfeller hvor verdier flyttes ut av foretaket.

Nærmere bestemt vil foretak måtte tilbakebetale tilskudd før det vedtar eller foretar utbytte, utdelinger eller andre lignende disposisjoner som er nærmere angitt i [forskriftens](#) § 3a-3. Tilbakebetalingsplikten omfatter disposisjoner som vedtas eller foretas i 2022 og 2023. Mange foretak vedtar utdelinger kun én gang i året og midler som opptjenes i 2022 vil ofte utdeles året etter. Året 2023 er derfor omfattet for å gjøre utdelingsbegrensningen tilstrekkelig effektiv. Tilbakebetalingsplikten gjelder tilskudd mottatt fra november 2021 til tidspunktet for utdelingen. Når tilskuddet er tilbakebetalt kan foretaket foreta slike utdelinger uhindret av begrensningen.

For aksjeselskap vil utbyttebegrensningen omfatte alle disposisjoner som skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte, jf. aksjeloven eller allmennaksjeloven §§ 8-1. Dette omfatter alminnelig utbytte, men blant annet også konsernbidrag, lån til aksjonær og

likvidasjonsutbytte. Bonuser til aksjeeiere utløser ikke en automatisk tilbakebetalingsplikt, men slike disposisjoner kan imidlertid bli regnet som forsøk på omgåelse av begrensningen.

Omgåelsesregel

Det innføres en regel som skal hindre omgåelse av begrensningene knyttet til overskudd og utdelinger. En disposisjon eller flere sammenhengende disposisjoner innebærer en omgåelse hvis omstendighetene tilsier at hovedformålet var å unngå tilbakebetalingsplikt. Regelen kan dermed omfatte disposisjoner som (1) stiller mottaker i samme økonomiske stilling som om disposisjonen var en utdeling eller (2) innebærer en vesentlig reduksjon av foretakets overskudd. Omgåelseshandlinger utløser en tilsvarende tilbakebetalingsplikt som den plikten man har forsøkt å omgå.

Oversikt over fordeling i konsern

Konsern kan søke samlet om kompensasjonsmidler, og det vil da være opp til konsernet selv å fordele midlene etter ønske. Vurderingen av tilbakebetalingsplikten skal likevel skje for det enkelte foretak i konsernet og tilbakebetalingsplikten i ett foretak er uavhengig av eventuell tilbakebetalingsplikt for øvrige foretak i konsernet. For å få en oversikt over hvordan kompensasjonsmidlene er fordelt, vil konsern som søker om tilskudd samlet måtte sende inn en oversikt over hvordan tilskuddet er fordelt på de ulike foretakene.

Endringer i reglene om kompensasjon for varelager.

Det er besluttet å forlenge ordningen med kompensasjon for tapt varelager til å omfatte desember 2021 og januar 2022. Videre er det gjort en endring i ordningen ved at foretak kan få tilskudd selv om varene ikke er kastet, hvis det kan dokumenteres at varene i stedet er donert bort til veldedige formål. Ovennevnte begrensninger med hensyn til overskudd og utdelinger gjelder ikke for dette tilskuddet.